

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IX. Vltteriùs ostentditur species in operando pendere posse à
conditione extrinsecâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

hæc accidentia intimè illi sint præsentia, non egent specie vicariâ, sed per se possunt ad cognitionem sui concurrere, & tamen non concurrunt, etiam in illo casu, actus liberi ad huiusmodi cognitionem, nisi posito consensu alterius, ergo quando datur principium physicum efficiens completum quoad totam virtutem effectivam, pendere nihilominus in operando potest à mera conditione extrinsecâ.

IX. Dices: huiusmodi actus liberi non habent vim operativam, sicque non possunt concurrere efficienter ad cognitionem sui. Contrâ: hi namque actus habent virtutem operativam, defacto siquidem producunt habitum, quare ergo non poterunt producere cognitionem sui. Deinde, quando existunt, concurrunt in animâ vel Angelo, in quibus sunt, ad cognitionem sui: experientia enim constat, etiam hic in viâ nos scire habere nos actus huiusmodi liberos: quod similiter indubitatum videtur de Angelis. Imò adversarii ipsi fatentur concurrere hos actus ad cognitionem reflexam sui, vel immediatè, vel producendo speciem memorativam.

X. Tandem, saltem habitus sunt operativi, cur ergo illi non habent vim producendi cognitionem sui, sicut habent res aliæ huiusmodi spirituales? & tamen ut in actum prodeant dependent à consensu habentis illos; idem enim jus secreti non minus exigit, ut non cognoscantur habitus ab actibus liberis elicitis, quàm actus ipsi; si enim videat Angelus animam vel Angelum in tali instanti habere habitum à tali vel tali actu libero productum, evidenter sciet illum habere actum.

SECTIO NONA.

Uterius ostenditur species in operando pendere posse à conditione extrinsecâ.

L PROBATUR tertio: ponamus tres Angelos sibi esse intimè præsentem; habeat unus ex his actum aliquem liberum, alii actum illum non vident, etiam iuxta adversarios, ante consensum elicientis, quia ante illum, inquirunt, non habent speciem modificatam, nec principium illius cognitionis completum: sit ita, quamvis hoc superiore sectione sit impugnatum, velit ergo is, qui actum illum liberum elicit ut unus ex aliis duobus actum illum videat, jam ille secundum hos auctores habebit speciem: inquiri ergo cur alter prædictum actum per eandem speciem non videbit, est enim ei sufficienter applicata, cum sit intimè illi præsens, communiter enim docent auctores ut species concurrere ad actum possit, sufficere ut vel sit proxima potentia, vel illi intimè præsens, ut docet Hurtado Disp. 12. de animâ, sectione 6. num. 77. Arriaga disp. 2. de animâ, sect. 2. num. 90. Herice 1. parte disp. 47. num. 9. & alii: inhaesionem autem illarum solum requiri asserunt, ut existant, accidentia quippe cum sint, earum esse est inesse; si verò à Deo solo per concursum creativum species illæ conservarentur, non minus perfectè ad actum concurrere aiunt, quam modò.

II. Hinc ergo habetur, ubi principium, etiam effectivum est quoad totam virtutem physicam productivam completum, adhuc non posse illud naturaliter operari, defectu conditionis merè extrin-

secæ, & subinde moralis: unde non est hoc verum de potentia tantum receptiva, licet ab hac, ut supra dixi, valeat consequentia ad effectivam; nec enim minus violentum est potentia passiva, seu receptiva completæ, non habere formam quam petit, quàm effectiva non producere effectum: si tamen illa esse possit non completa merè defectu conditionis, etiam moralis, poterit certè & effectiva.

Probatur quartò: nonnulla enim sunt principia effectiva, quæ non possunt operari, nisi posito aliquo à quo pendet, merè ut à conditione: sic dicunt multi habitum fidei in operando pendere ab existentia, vel futuritione objecti: saltem ab iis pendet peculiaris illa illuminatio, ad actum fidei divinæ eliciendum requisita.

Quidquid verò sit de his, negari certè non videtur posse de lumine gloriæ, esse nimirum possibile lumen gloriæ, quod effectivè seu causaliter repræsentet objectum aliquod possibile, vel solum, vel simul cum aliis objectis, quod tamen objectum de facto nunquam existet. Est possibile exempli gratiâ lumen gloriæ, quod cum aliis objectis, quæ de facto crunt, repræsentet incarnationem Patris aut Spiritus Sancti, alium mundum, & huiusmodi, si ergo Deus istiusmodi lumen hominis alicujus aut Angeli intellectui infunderet, non posset connaturaliter operari, & producere visionem beatam, qua vident in Verbo ejusmodi incarnationem futuram, cum futura non sit, alioqui visio beatifica esset falsa, ergo aliquid pendere in operando potest à re merè extrinsecâ tanquam à conditione; Incarnatio siquidem futura esset talis.

Dices: non posse Deum jam infundere ejusmodi lumen, posito quod non sit futura Incarnatio, aut alius mundus, quia inclinaret ad falsum, sicut propterea non potest Deus infundere habitum erroris. Contrâ: non statuo lumen hoc ordinari ad repræsentandum istud objectum solum, sed simul ad repræsentandum alia, vel ad aliud aliquod munus: in hoc autem casu non negabunt adversarii posse ejusmodi lumen infundi: sicut si habitus erroris non sit adæquatè habitus erroris, sed habeat aliud munus, non repugnat, etiam secundum illos, eum à Deo infundi. Quod constare videtur in appetitu, & aliis huiusmodi, quæ licet inclinent etiam ad peccatum, possunt nihilominus à Deo infundi. Deinde concedunt ipsi posse Deum infundere speciem modificatam de objecto falso, quæ tamen quoad hoc æquivalet habitui erroris.

Quintò tandem hoc idem ostenditur, quia in aliis multis concedi debet hæc dependentia ab aliquo tanquam à conditione: ut enim passim & sine peculiari aliqua causâ, sive à ratione, sive experientia, vel auctoritate ductâ non sunt huiusmodi conditiones statuendæ, ita eas penitus negare est difficillimum, ergo non est cur hic etiam admitti nequeat huiusmodi conditio, à qua species in operando dependeat: Antecedens probatur: sic enim effluxisse aternitatem à parte ante est juxta multos ex adversariis conditio, ut Deus creaturam ullam possit producere. Deinde juxta omnes, possibilitas effectus est conditio requisita ut causa agat, & eum producat: sic etiam ad actionem transubstantiativam requiritur ut conditio à multis ut substantia præcesserit; & videtur debere omnes fateri existentiam Angeli, aut formæ cæli in instanti præcedente, esse conditionem ut postea naturaliter debeat conservari, cum sit res naturaliter indestructibilis; unde posito quod in instanti A. fuerit, debet in instan-

Actus liberi habent vim producendi habitus; ergo & producendi speciem & cognitionem sui.

Idem argumentum fit de habitibus quos certum est esse operativos.

Ex tribus Angelis, sibi intimè præsentibus ostenditur dependentiam ab aliquo extrinsecâ.

Species, ut operentur, non requirunt ut sint intimè præsentem potentiam.

Hinc constat, principium effectivum, in operando

pendere à conditione extrinsecâ.

III. *Habitus fidei in operando pendet ab existentia objecti, tanquam à conditione.*

IV. *Indubitatum videtur lumen gloriæ in operando pendere posse ab aliquo aliud extrinsecâ.*

V. *Sicut species variorum objectorum repræsentantur in infundendo potest, licet unum ex iis non sit futurum, ut idem dicitur de lumine.*

VI. *In aliis multis concedi debet hæc dependentia ab aliquo, tanquam à conditione.*

Varia præponuntur conditioni extrinsecâ, ut exempli gratiâ.

in instanti B. & reliquis postea subsequen-
tibus conservari. Plura hęc de re sect. sequente.

SECTIO DECIMA.

Applicatur præcedens doctrina ad species Angelicas in particulari; ubi de actibus liberis, & secretis cordium.

I. Communis sententia est, posse causam completam ab agendo impedi, defectu conditionis extrinsecæ.

I. Dico primò: etiamsi principium creatum sit completum, ab operatione nihilominus impediti potest defectu conditionis extrinsecæ, ad operandum requisita: ita generatim loquendo omnes penè auctores, Suarez hęc, lib. 2. cap. 11. n. 13. & 14. & disp. 35. Metaphys. sect. 4. num. 2. Albertinus Corollario 8. & 12. ex primo principio. Arrubal disp. 167. cap. 2. Monæus disp. 5. cap. 6. Tannerus q. 3. dub. 4. num. 19. Granado Hurtado disp. 12. Metaphys. num. 30. Vasquez. disp. 208. cap. 4. & alii passim. Hęc conclusio probata est tota sect. præcedente ubi ostensum est, ex hoc capite non repugnare, ut Angelus habuerit species omnes sibi ab initio congenitas.

II. Angelus habere potest principium creatum completum, actuum liberorum alterius effectum repræsentativum.

Dico secundò: licet Angelus naturaliter cognoscere nequeat actus liberis alterius, actu existentibus, nec secreta cordium, nil tamen vetat, quo minus habeat principium creatum completum cognitionis illorum effectivum. Advertendum, per secreta cordium non affectiones tantum liberas voluntatis intelligi, sed etiam cogitationes mentis liberas; nam secundum Patres, Christus cogitationes cordis revelando ostendit suam divinitatem, ut Matth. 9. v. 4. dixit Judæis, *Ve quid cogitatis mala in cordibus vestris*, & cap. 12. v. 15. *Sciens interiorum cogitationes eorum*, &c. Unde non rectè Hervæus & Vasquez, citans Alphonsum Dezam, affirmant posse Angelum naturaliter cognoscere cogitationes alterius, quoad substantiam, non tamen prout à voluntate recipiunt denominationem libertatis, seu bonitatis & malitiæ. In intellectu ergo omnes illi actus sunt secreta, qui ad consultationem & deliberationem humanam spectant, vel actus liberos memoriæ repræsentant: actus etiam quicumque, & res aliæ, ut habitus ab his actibus producti: illa denique omnia, quæ cum his peculiarem habent connexionem, ita ut iis cognitum inferatur existentia horum.

III. Actus interioris liberis alterius nequis Angelus evidenter cognoscere.

Prima itaque conclusionis pars probatur: licet enim Angelus ex actibus externis possit conjecturaliter, vel etiam subinde (cùm actus externi jus secreta non fortiantur) cognoscere effectus liberos, non tamen possunt eos Angeli, sicut nec secreta cordium, dum adhuc merè sunt interna, evidenter & intuitivè cognoscere: ita communis Theologorum sententia cum S. Thoma citato, ut videre est apud Suarez hęc, lib. 2. cap. 21. ubi id fide certum esse affirmat Granado tract. 5. disp. 2. sect. 1. & alios. Ratio est quia soli Deo à Scripturâ tribuitur horum secretorum cognitio, utpotè qui solus est *capto cordis*: sic 3. Regum 8. n. 40. de Deo dicitur: *Nosti solus cor omnium filiorum hominum*; item Psalm. 43. vers. 22. *Ipsè enim novit abscondita cordis*; deinde Jeremia 17. vers. 10. *Pravum est cor omnium, & inscrutabile, & quis cognoscat illud, ego Dominus scrutans cor, & probans renes*. Idem etiam sæpissimè testantur Patres qui videri poterunt in Suario, & Granado citatis.

Soli Deo debetur secretorum cordis cognitio.

Probatur tandem ratione, & simul secunda pars conclusionis ostenditur: nam ut cum S. Thoma quest. 57. art. 4. docent Theologi, creatura libera jus habet secreta circa actus suos liberos, ita ut nulli præterquam Deo, qui perfectissimum & supremum habet dominium, debeatur illorum inspectio. Et sanè, ut benè Granado citatus, num. 11. parum rectè rationi consonum apparet inter homines posse unumquemque secretum aliquid cogitare pro libito, ac velle, idque alios omnes præter Deum celare, id tamen non posse Angelum. Hanc ergo ob causam, donec Angelus præbeat consensum, non debetur connaturaliter alteri concursus ad cognitionem circa actus illos eliciendam: unde cum Deus connaturaliter non præbet, donec conditio illa consensus Angeli ponatur, quantumcumque alter habeat principium illius completum.

IV. Creatura libera jus secreti habet circa actus suos liberos.

Hęc in hominibus videmus; ergo à fortiori in eadem est Angelus.

Confirmatur: sic enim, ut Sect. 8. & 9. vidimus, juxta alterius sententiæ auctores, non debetur Angelo species, vel modificatio ante consensum illum positum, nec ante cum est illi violenta speciei hujus vel modificationis carentia; ergo inerè ei non debetur ob defectum conditionis: hęc autem posita esset carentia illius ei violenta: idem ergo dici posset de carentiâ concursus, etiamsi principium effectivum creatum esset completum.

V. Sicut non debetur species, vel modificatio ante consensum, ita nec concursus.

Secundo hoc idem ostendo: nam, etiam juxta auctores sententiæ ponentis hujusmodi modificationem, anima hęc in viâ, & antequam separaretur à corpore, licet totam potentiam intrinsecam habeat ad clarè se, & intuitivè videndum, non tamen illi pro hoc statu debetur concursus simultaneus ad hujusmodi visionem sui eliciendam. Sicut ergo, licet hęc habeat anima totum principium creatum, pendet nihilominus à morte tanquam à conditione, ut prodire possit in actum, & ut debeatur ei connaturaliter concursus simultaneus, ita & in nostro casu, licet Angelus habeat totum principium creatum requisitum ad actum alterius liberum cognoscendum, potest nihilominus in illius cognitione eliciendâ pendere à consensu alterius, tanquam à conditione, id hęc exigente jure naturali secreta, quod ibi exigit ratio divinæ providentiæ.

VI. Anima in viâ, merè defectu conditionis non elicit cognitionem intuitivam sui.

Consensus alterius est conditio, ut Angelo debeatur hujusmodi concursus.

Tertiò probatur: semper namque in physicis causis efficiens dependet à conditione, nempe applicatione physica passivi, ergo & dependere Angelus poterit à volitione alterius tanquam ab applicatione intentionali, seu spiritali, quâ actus ille liber intellectui ejus applicetur, tunc namque, ut ait S. Thomas, ad illum dirigitur, & sub ejus quasi potestate intentionali constituitur, ita scilicet ut intentionales actus pro libito circa illum exercere possit. Dices applicatio physica requiritur, non purè ut conditio, sed quia sine illâ deest alterum comprincipium, nempe passum, quod etiam physice concurrat. Contrâ: passum tunc existit à parte rei ut supponimus, ergo est in rerum naturâ totum principium productivum effectus, ergo id quod deest, est mera conditio approximationis, quæ in effectum physicè non influit.

VII. Consensus ille est applicatio, non physica, sed intentionalis.

Approximatio physice non influit, sed est mera conditio.